

Şiir (İçerik - Gelenek ve Gerçeklik) - 1

1. Her şiir, oluştuğu dönemden izler taşır. Şair; yaşadığı dönemin sosyal ve siyasal olaylarını, kültürünü, inançlarını, sanat zevkini doğrudan veya dolaylı olarak şiire yansıtır.

Bu bilgiden hareketle aşağıdaki dizelerden hangisinin tarihî bir gerçekliği yansıttığı söylenebilir?

- A) Soramadım bir çift sözü
Ay mıydı gün müydü yüzü
Sandım ki Zühre yıldızı
Şavkı beni yaktı geçti
- B) O gece o müthiş deniz durgundu,
Ömründe susmayan rüzgâr yorgundu,
En kara gönüller aya vurgundu
Leylâ'yı içinde bulan er gibi.
- C) Bu vatan toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarındır
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir
- D) Bura Hiroşima'dır, bu ilk atom bombasıdır
Resmi çıktı
Kulelerin atlarını kamçılıyan arabacının, taşta toprağa
Çınladı canı 245 bin kişinin
- E) Yağız atlar kişnedi, meşin kırbaç şakladı
Bir dakika araba yerinde durakladı
Neden sonra sarsıldı altımda demir yaylar,
Gözlerimin önünden geçti kervansaraylar

2. Kalbim yine üzgün seni andım da derinden;
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden!

Bu dördülmükteki söz sanatının benzeri aşağıdaki dizelerin hangisinde vardır?

- A) Üsküp ki Yıldırım Bayazıd Han diyârıdır
Evlâd-ı Fâtiyhân'a onun yâdigârıdır
- B) Âheste çek kürekleri, mehtâb uyanmasın,
Bir âlemi hayâle dalan âb uyanmasın.
- C) Birden kapandı birbiri ardınca perdeler
Kandilli, Gökusu, Kanlıca, İstinye neredeler?
- D) Bizdik o hücumun bütün aşkıyla kanatlı
Bizdik o sabah ilk atılan safta yüz atlı
- E) Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul!
Görmedim gezmediğim, sevmediğim hiçbir yer.

3. Ortak zevk ve dil anlayışına sahip şairlerin ortak şekil özelliklerini, ahenk unsurlarını, imge ve temaları kullanarak oluşturduğu şiir anlayışına şiir geleneği denir.

Buna göre aşağıdaki dizelerden hangisinin diğerlerinden farklı bir şiir geleneğine ait olduğu söylenebilir?

- A) Kazanmak istersen sen de zaferi,
Gürleyen sesinle doldur gökleri,
Zafer dedikleri kahraman peri,
Susandan kaçır da koşana gider.
- B) Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın,
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın,
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.
- C) Yelkenler biçilecek, yelkenler dikilecek;
Dağlardan çektiriler, kalyonlar çekilecek;
Kerpetenlerle surun dişleri sökülecek.
Yürü, hâlâ ne diye oyunda oynaştasın?
Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!
- D) Milleti kalbinde yer etmez keder;
Asırlar değişir, seneler geçer..
Ne kadar karanlık olsa geceler,
Mümkün mü sonunda sabah olmasın.
- E) Saat beş nalburları pencerelerden
Madenî paralar gösteriyorlar
Yalnızlığı soruyorlar, yalnızlık
Bir ovanın düz oluşu gibi bir şey

4. Âtiyi karanlık görerek azmi bırakmak...

I
Alçak bir ölüm varsa, eminim, budur ancak.
"İş bitti... Sebâtın sonu yoktur!" deme, yılma.
II
Ey millet-i merhûme, sakın ye'se kapılma.
III

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerin anlamları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Geçmiş - Bir işi sonuna değin sürdürme - Merhamet
B) Gelecek - Sabır - Rahat
C) İstikbal - İnat - Yanlış
D) Gelecek - Sözünden veya kararlarından dönmeme - Ümitsizlik
E) Mazi - Gayret - Karamsarlık

Şiir (İçerik - Gelenek ve Gerçeklik) - 1

5. Söyleyici; şiirde konuşan, şairin sesini ve söyleyişini emanet ettiği kişi veya varlıktır. Şair, her şiirde bir söyleyici belirler. Bu söyleyici, şairin kendisi değil yalnızca o şiire özgü kurgusal bir kişi ya da varlıktır. Söyleyici, şiirin içeriğine ve aksettirdiği ruh durumuna göre karakter ve ses kazanır; bu durum, şiiri okuma tonuna / tarzına etkide bulunur ve okuma faaliyetinde okuyucu bu söyleyici ile özdeşleşir.

Aşağıdaki dizelerin hangisinde söyleyicide farklı bir duygu hâkimdir?

- A) Böyle sessiz ayrılıklarda,
her şey önceden belli olur.
en güzel zamanında, aşkın ve hayatın
insan deli olur...
- B) sanmıştık ki ikimiz
yeryüzünde ancak
birbirimiz için varız
ikimiz sanmıştık ki
tek kişilik bir yalnızlığa bile
rahatça sığarız
- C) potinlerime ve paltoma
teşekkür etmeliyim
teşekkür etmeliyim yağan kara
bu güne bu sevince
kara bastığım için şükür
- D) Ne hasta bekler sabahı,
Ne taze ölüyü mezar.
Ne de şeytan, bir günahı,
Seni beklediğim kadar.
- E) Ayrılık, demir çubuk gibi sallanıyor havada
Çarpıyor yüzüme yüzüme
Sersemledim

6. Dışarıya yağmur,
yüreğime hasret,
fikrime sen.
Nasıl yaşıyorsunuz üçünüz birden
bir bilsen.

Bu dizelerin teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aşk
B) Mutluluk
C) Kötümserlik
D) Sitem
E) Sabır

7. Rıza Tevfik Bölükbaşı'nın bir devre damgasını vuran asıl sanatkar şahsiyeti, tekke şairleri ve halk âşıklarının genellikle musiki eşliğinde okudukları şiirlerden yola çıkarak kaleme aldığı divan, koşma ve nefesleriyle belirir.

Bu bilgiden hareketle aşağıdaki dizelerden hangisinin Rıza Tevfik'e ait olduğu söylenebilir?

- A) Kişi doğru yoldan eğri giderse,
İyiliğe karşı kemlik ederse,
Kendini beğenip benlik güderse;
Yükü saman; suya çok etsin, dedi
- B) Tanıdığım bir ağaç var
Etlik bağlarına yakın
Saadetin adını bile duymamış
Tanrı'nın işine bakın.
- C) Bir kırlangıç bir su birikintisi bir parça gök.
Bir şiirden düşmüş olmalı bunlar.
Böyle diyordu yoldan geçen biri.
- D) mıknatıslı bir anten gibi tek tek
gökyüzüne açılmış kirpiklerim
dilimde yanık yıldızların tadı
ayakta ne uyku ne durak
- E) Ne hoş, ey güzel Tanrı'm, ne hoş
Mavilerde sefer etmek!
Bir sahilden çözülüp gitmek
Düşünceler gibi başıboş.

8. Bir varlığı, kavramı, durumu daha canlı ve daha duygulu anlatmak için onu başka varlık, kavram veya durumların çizgileri ve şekilleri içinde tasarlayışa "imge" denir. Sanatçı, imge oluştururken izlenimlerinden hareketle gerçeği kendi algısına göre yeniden biçimlendirir. Duygu ve düşüncelerini ifade etmek için kendine özgü bir dil oluşturur. Yeni bir anlatım için hayal gücü ve sanatçı duyarlılığı sayesinde alışılmamış sözler bulur. Bilinen sözcüklere farklı anlamlar yüklerken çeşitli ipuçlarıyla çağrışım sağlar.

Buna göre,

- I. Dalga dalga hücum edip pişmanlıklar
II. Unutuşun o tunç kapısını zorlar
III. Ve ruh, atılan oklarla delik deşik;
IV. İşte, doğduğun eski evdesin birden
V. Yolunu gözlüyor lamba ve merdiven,

dizelerinin hangisinde imge kullanılmamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

